

Vi trenger en ny verdimåler

Gammeldags klassekamp hører fortiden til

Fredag, lørdag og søndag har en internasjonal gruppe fra europeisk arbeids- og næringsliv vært samlet i Kristiansand. Sveits, England, Italia, Sverige, Danmark og Vest-Tyskland var representert blant de 17 utenlandske gjestene.

Forspillet til dette møtet begynner i grunnen for fem år siden, i 1973, med en mindre gruppe europeiske arbeidsgivere som kom sammen i Caux, MRAs internasjonale sentrum i Sveits. De industrier de ledet var høyst forskjellige, fra multinasjonale giganter til små familiebedrifter. Men de hadde en ting felles: en overbevisning om at Vestens økonomiske liv må forandres hvis det skal møte behovene i verden. De besluttet seg til å treffes regelmessig. I fjor kom amerikanerne og japanerne med i arbeidet. Forretningsdrivende og fagforeningsfolk fra en rekke afrikanske land deltok også.

Hvor styrer det hele hen? Initiativtaker er klar over at det ikke finnes noen lettvinde løsninger, og at de selv bare er underveis. Men de har bestemt seg til å gå videre i sin søken.

Lørdag tok gruppen kontakt med representanter for det lokale næringsliv på Sørlandet. Det skjedde på Ernst Hotel, og man fikk høre innlegg av bla. direktør Neville Cooper fra Standard Telephones & Cables, London — han har i parentes bemerket 40.000 mann under seg —, sekretær John Søderlund fra Svenske Transportarbeiderforbundet i Norrkøping, og direktør Friedrich Schock fra Schock & Co. Metall- og Plastvare-

fabrikk i Schorndorf, Vest-Tyskland. Senere ble ordet gitt fritt til utveksling av tanker om hvordan næringslivet kan medvirke til en fremtid til beste for samfunn, bedrift og enkeltmenneske.

I sitt innlegg understreket Neville Cooper nødvendighet av ikke bare å skape økt velstand blant menneskene, men et helt nytt samfunn i verdensmålestokk. Vi trenger en ny verdimåler, og dette begynner nå heldigvis å gå opp for industrilederne i Storbritannia. Vi må ha mot og styrke til å tale åpent ut til nasjonen om våre problemer. De farer som truer oss er ikke bare en tredje verdenskrig, men en gradvis moralsk oppløsning. En nærliggende oppgave i Vesten er å skape millioner av nye arbeidsplasser. De gamle jobbene overtas jo raskt av utviklingslandene, mens vi i Vesten opplever at ved den nye teknologi går flere jobber tapt enn nye skapes. Når stillingen er slik hos oss, har vi ikke lenger råd til gammeldags klassekamp og nasjonal splittelse. Morgendagens problemer kan vi bare løse i folkelig fellesskap. I den jevne kvinne og manns sunne fornuft og sunne instinkter har vi heldigvis en veldig reserve å trekke på under arbeidet med å finne den riktige vei og den fornuftige løsning. Det som trengs er adekvat lederskap hos bedriftssjefer og fagforeningssjefer. Riktig tro og rett innsikt er ikke nok — vi må ha vilje og evne til å forandre situasjonen og omsette det vi tror på i praktisk handling.

Sosialkurator Ruth Søderlund og sekretær John Søderlund slo fast at begreper som politisk, sosialt og økonomisk demokrati blir bare tomme ord hvis vi ikke innser at demokratiet er en ganske bestemt måte å leve på. Vi har ikke lenger råd hverken til klassekamp eller nasjonskamp. Ingen enkelt klasse, nasjon eller rase kan løse morgendagens oppgaver. Mer enn noen sinne må den

demokratiske leder ha evne til å inspirere sine medmennesker. Det åpne sinn, den ærlige mening, og kunsten å lytte til vår nestes synspunkter er tidens krav til oss alle.

Direktør Friedrich Schock nevnte noen praktiske skritt på veien. Når vi skaper nye produkter, må vi ta de økologiske, råstoff- og energimessige sider av produksjonen i betraktning. Ved utformingen av arbeidsmiljøet i fabrikkene må det første mål være mennesket, dets helse og tilfredsstillelse ved arbeidet. Dette er lett å si, men betyr i praksis ganske store utgifter. I forholdet mellom arbeider og arbeidsgiver må vi skritt for skritt ta sikte på tre ting — personalets medbestemmelse, personalets medansvar og at personalet blir medeide. Politikerne som skaper rammen for næringslivet, må sørge for at det private initiativ har sin plass også i fremtiden. Uten enkeltmenneskers initiativ og evne til å ta helhetsansvar, vil vi ikke kunne mestre de sentrale problemer. Som individer må vi være forsiktlige med å sette merkelapp på hinannen. Vi må ut av båsene, lære å lytte til andres meninger. Det gjelder spesielt partene i industrien. Mer gjennomsiktighet mellom alle som arbeider sammen er påkrevd.

Hvordan finne den best mulige vei mellom økonomi og økologi? På dette punkt har vi ikke lenger tid til å forsove oss. Det er ikke tilstrekkelig for oss mennesker å kunne tjene til livets opphold. Vi må også se en mening i vårt arbeid, sluttet Friedrich Schock.

BRÅK VED POLITIKAMMERET
Kort vei for Kristiansands-politiet, som natt til lørdag hørte at det var bråk utenfor kammeret. Her var tre personer involvert, først i høylydt trette og senere ble muskler brukt. Den ene av karene har anmeldt den andre for legemsfor nærmelse.